

WHS Registeraccountants

Doelgericht samenwerken

Managementletter

Gemeente Geertruidenberg

Boekjaar 2024

Gemeente Geertruidenberg
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 10001
4941 GA Raamsdonksveer

's-Hertogenbosch, 19 november 2024

Referentie: 2024-WHS-Geertruidenberg-24.3

Geacht college,

graag presenteren wij u hierbij onze tussentijdse bevindingen die voortkomen uit onze interim-controle van de gemeente Geertruidenberg over het boekjaar dat eindigt op 31 december 2024. Onze zienswijzen, bevindingen en aanbevelingen zijn transparant en constructief besproken met uw ambtelijke organisatie.

Dit rapport is gebaseerd op onze werkzaamheden tot en met 15 november 2024. Indien er na deze datum nieuwe bevindingen zijn met betrekking tot de interne beheersing zullen wij dit met u delen in ons accountantsverslag.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management en het college. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelfcontrolerend vermogen van uw organisatie.

Het verslag is uitsluitend opgesteld voor uw gebruik en mag daarom zonder onze toestemming niet aan derden ter inzage worden verstrekt. Dit geldt ook voor een eventuele publicatie op uw website.

Wij willen u bedanken voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden. Daarnaast vertrouwen wij erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
WHS Registeraccountants

H.H. van Santvoort MSc RA
Externe accountant WHS Registeraccountants

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	4
2. Interne beheersing	8
3. Doorkijk naar de jaarrekening	12
 Bijlage 1: detailbevindingen	 16

WHS *Registeraccountants*

Doelgericht samenwerken

1. Managementsamenvatting

1. Managementsamenvatting

Inleiding

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer die wij identificeren binnen de interne beheersing van de gemeente Geertruidenberg en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Onze bevindingen vloeien voort uit onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Geertruidenberg. Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over.

Algemeen beeld van uw interne beheersing

Ten aanzien van de inrichting van processen constateren wij dat uw interne beheersing in de basis in orde is. Risico's op eventuele fouten in de administratie en frauduleus handelen worden hiermee (zoveel mogelijk) voorkomen, wat ervoor zorg draagt dat managementinformatie voorzien wordt van juiste en volledige data.

Ten aanzien van uw interne controle constateren wij het volgende:

- Er is een organisatie breed Interne Controle Plan (hierna IC-plan) opgesteld waarin de relevante processen zijn opgenomen;
- Tussentijds worden op basis van het IC-plan de interne controlewerkzaamheden uitgevoerd. Dit zorgt ervoor dat uw gemeente tussentijds inzicht heeft in tekortkomingen binnen de beheersing van processen en hierop tijdig kan acteren;
- Conclusies en bevindingen naar aanleiding van de (tussentijdse) uitgevoerde interne controlewerkzaamheden worden zowel intern gerapporteerd en besproken en tevens met ons als accountant afgestemd.

Wij constateren dat de interne controlewerkzaamheden met voldoende diepgang worden uitgevoerd en dat de werkzaamheden op schema liggen (conform het interne controleplan).

Belangrijkste aanbevelingen

Wij hebben in deze managementletter diverse aanbevelingen opgenomen om de interne processen binnen de gemeente verder te verbeteren. Onderstaand is een opsomming gegeven van de belangrijkste bevindingen.

➤ Inkoopproces (prestatielevering):

Voordat een factuur betaalbaar wordt gesteld is het van belang vast te stellen dat de afgesproken prestatie geleverd is. Binnen uw gemeente dient een persoon (PAV-er) de prestatie te verklaren. Hoe hij dit doet en hoe hij dit documenteert is vormvrij, er zijn geen nadere 'spelregels' opgesteld omtrent de wijze waarop de prestatie vastgesteld kan worden en hoe de documentatie bewaard dient te worden. Het risico bestaat hierdoor dat facturen betaalbaar worden gesteld zonder dat de prestatie (geheel) geleverd is c.q. achteraf niet vastgesteld kan worden dat controle op de prestatie heeft plaatsgevonden.

➤ Aanbestedingsproces:

Wanneer een gemeente iets inkoopt dient zij hiertoe een aanbestedingsprocedure te volgen. Hoe deze procedure dient te verlopen is wettelijk voorgeschreven en afhankelijk van de opdrachtwaarde. Wanneer er geen juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd, is er sprake van een onrechtmatige aanbesteding.

1. Managementsamenvatting

Er zijn ten aanzien van het aanbestedingsproces onvoldoende interne beheersingsmaatregelen geïmplementeerd waarmee vooraf gewaarborgd wordt dat voor iedere inkoop een juiste aanbestedingsprocedure wordt doorlopen. Wij hebben de volgende constatering gedaan:

- De verplichting om conform het gemeentelijk inkoopbeleid een inkoopformulier te hanteren voor meervoudig onderhandse aanbestedingen wordt niet altijd nageleefd;
- Het contractenregister is nog niet volledig ingericht en derhalve ontbreekt centraal inzicht in de aanbestedingsverplichtingen;
- Dossiervorming van de gevolgde aanbestedingsprocedure is op onderdelen onvolledig (ontbreken startformulier, gunningsdocumentatie, afwijzingsbrieven etc.).

Om vast te stellen dat de aanbesteding van inkopen rechtmatig hebben plaatsgevonden, worden achteraf door uw Verbijzonderde Interne controle controles uitgevoerd. Uit de controle over het 1^e half jaar 2024 blijken fouten en onduidelijkheden voor wat betreft de naleving van de EU aanbestedingsrichtlijnen.

➤ Achterstand in uitvoering van heronderzoeken (uitkeringen):

Als een inwoner een bijstandsuitkering krijgt, doet de gemeente regelmatig heronderzoek. Met een heronderzoek kan de gemeente zien of de inwoner nog steeds recht heeft op de uitkering. Binnen de gemeente Geertruidenberg is in het “Heronderzoeksplan participatiewet gemeente Geertruidenberg 2027” vastgelegd dat bij iedere uitkeringsgerechtigde minimaal eens in de 36 maanden een dergelijke heronderzoek dient te worden uitgevoerd. Wij constateren dat er ten aanzien van deze heronderzoeken sprake is van een achterstand. Zo bedraagt bij diverse uitkeringsgerechtigden de periode tussen heronderzoeken langer dan 36 maanden. Dit vormt een risico voor de (vaststelling van) de rechtmatigheid van gedane uitkeringen. Wij vragen dan ook uw aandacht voor het wegwerken van deze achterstanden en de beheersing van dit onderdeel.

➤ Verhuurproces (volledigheid verhuurbaten):

Verhuuropbrengsten binnen de gemeente Geertruidenberg bestaan met name uit verhuur van gemeentelijk vastgoed en verhuur van sportaccommodaties. Wij hebben in onvoldoende mate kunnen vaststellen dat de risico's ten aanzien van volledigheid (zijn alle verhuuropbrengsten als zodanig verantwoord) voldoende beheerst worden. Zo is de vastgoedportefeuille van de gemeente nog niet in beeld gebracht. Hierdoor is het nog niet inzichtelijk welke panden binnen de gemeente de functie van verhuur hebben en wat de status van deze panden is (worden de panden op dit moment verhuurd). Dit zou immers de basis moeten zijn om vast te kunnen stellen of alle verhuurde objecten ook daadwerkelijk gefactureerd worden.

➤ Verhuurproces (contractenregister):

Ten aanzien van de verhuurcontracten bestaat er geen register waarin de looptijden, eindtijden en algemene bepalingen rondom de verhuurcontracten zijn opgenomen. Het risico bestaat hiermee dat contracten mogelijk onterecht dan wel onwenselijk verlengd worden. Daarnaast is hierdoor geen totaal beeld van alle rechten en plichten jegens huurders. Wij adviseren u dan ook om een contractenregister op te stellen waarin de belangrijkste bepalingen van de verhuurcontracten in worden opgenomen.

➤ Interne verordeningen en uitvoeringsbesluiten:

Wij constateren dat diverse verordeningen en uitvoeringsbesluiten binnen de gemeente Geertruidenberg niet meer actueel zijn. Zo dateert de controleverordening nog uit 2003 en is hierdoor niet meer in lijn met de actuele situatie. Zo wordt er in uw controleverordening aangegeven dat de controle op de rechtmatigheid een onderdeel is van de accountant, terwijl dit met ingang van boekjaar 2023 onder de verantwoordelijkheid van het college valt. Wij adviseren u dan ook om de actualiteit van de individuele gemeentelijke verordeningen en uitvoeringsbesluiten tegen het licht te houden en waar nodig aan te passen zodat deze weer actueel zijn.

In de bijlagen van deze managementletter hebben wij bovenstaande aanbevelingen, inclusief bijhorende adviezen, verder in detail uitgewerkt.

1. Managementsamenvatting

Samenwerking

Tijdens de interim-controle hebben wij in een prettige en constructieve wijze samengewerkt met de gemeente. Belangrijke elementen in de samenwerking hierbij zien onder andere toe op:

- proactieve afstemming op bijzonderheden en/of belangrijke aandachtsgebieden bijvoorbeeld ten aanzien van het plannen en uitvoeren van de interim-controle;
- inspanning om te zorgen dat alle gewenste informatie op een adequate wijze en voor aanvang van de controle aanwezig is;
- bereidheid en beschikbaarheid van medewerkers om onze vragen op een adequate wijze en tijdig te beantwoorden.

Vooruitblik richting jaarrekeningcontrole 2024

Op voorhand identificeren we een aantal aandachtsgebieden met verhoogde aandacht in onze controle. Dit betreffen met name de controle op de rechtmatigheid van de inkopen (aanbestedingen) en management beïnvloeding (verplicht risico). Voor een gedetailleerde uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar hoofdstuk 2 en 3 van deze management letter.

Wij hebben met uw gemeente goede afspraken over de planning van de jaarrekeningcontrole gemaakt zodat de bestuurlijke besluitvorming niet in het geding komt. Om deze planning te kunnen halen achten wij het noodzakelijk dat er interne waarborgen getroffen worden om zorg te dragen voor een juiste, volledige en tijdige aanlevering van de jaarrekening en onderliggende balansdossier. Met name de review op de kwaliteit van de jaarstukken inclusief de interne oordeelsvorming rondom de getrouwheids-aspecten van de jaarrekeningposities zijn hierbij van belang.

WHS *Registeraccountants*

Doelgericht samenwerken

2. Interne beheersing

2. Interne beheersing

2.1 Algemeen beeld van uw interne beheersing en verbijzonderde interne controlefunctie

De verbijzonderde interne controlefunctie (VIC-functie) wordt binnen gemeente Geertruidenberg uitgevoerd door inhuurkrachten. Een verbijzonderde interne controlefunctionaris welke werkzaam is bij gemeente Oosterhout neemt reeds enkele jaren de interne controle van de jeugdzorg voor haar rekening. Voor de controle van de overige processen heeft Gemeente Geertruidenberg met Adlasz een ervaren partij ingeschakeld. De VIC-werkzaamheden welke binnen gemeente Geertruidenberg worden uitgevoerd zijn gebaseerd op het geactualiseerd Intern controleplan en onderliggende werkplannen.

Een dergelijk plan is steeds belangrijker geworden als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Een kwalitatief goed overall intern controleplan bevat in onze optiek een opbouw die gebaseerd is op de financiële omvang van posten en stromen, waarin deze posten en stromen vervolgens worden gekoppeld aan relevante wet- en regelgeving en waarin de daaruit voortkomende relevante risico's zijn gedefinieerd. Hieraan is door de organisatie voldaan.

Ten aanzien van de inrichting van processen constateren we dat uw interne beheersing in de basis in orde is. De Verbijzonderde interne controlewerkzaamheden liggen hierbij op schema en de uitkomsten van de verrichte interne controlewerkzaamheden worden actief met de lijnafdelingen afgestemd. Hierdoor is een hoge betrokkenheid in de samenwerking met de organisatie zichtbaar. Wij adviseren u om de follow up aan te vullen met de medewerker die verantwoordelijk is voor de realisatie van het actiepunt en aangeven per wanneer de bevinding moet zijn opgevolgd en hierbij een realistisch tijdspad aan te houden. Dit draagt ook bij aan de vergroting van het eigenaarschap. Door te sturen op de voortgang van de realisatie van de aanbevelingen uit voorgaande controles realiseert u dat de kwaliteit van de bedrijfsvoering verbetert.

2.2 Uitvoering van onze interim-controle

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2024 van uw gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en (waar mogelijk) de werking van de interne beheersmaatregelen getoetst, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achtten. Hierbij hebben wij zo veel als mogelijk gebruik gemaakt van de door u verrichte verbijzonderde interne controlewerkzaamheden. Onze interim-controle heeft zich niet verder uitgestrekt dan noodzakelijk is om tot een oordeel te komen over de jaarrekening 2024 en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Tijdens de interim-controle is aandacht besteed aan de volgende processen:

- ✓ Inkopen en betalingen;
- ✓ Aanbestedingen;
- ✓ Leges omgevingsvergunningen;
- ✓ Verhuuropbrengsten;
- ✓ Wmo-bestedingen;
- ✓ Jeugd-bestedingen;
- ✓ Sociale uitkeringen;
- ✓ Grondexploitaties;
- ✓ Belastingen;
- ✓ Subsidieverstrekingen (verenigingen en professionele instellingen).

In de bijlage van deze managementletter hebben wij bovenstaande aanbevelingen, inclusief bijhorende adviezen, verder in detail uitgewerkt.

2. Interne beheersing

2.3 IT-audit

Artikel 2:393, lid 4 BW vereist dat wij een reflectie geven op de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking voor zover deze relevant is voor de jaarrekeningcontrole.

Bij onze IT-audit controleren wij de algemene IT-beheersmaatregelen van de kritische applicaties voor de jaarrekeningcontrole inclusief de relevante IT infrastructuur en databases. Dit zijn de beheersmaatregelen die uw organisatie heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de IT-systemen betrouwbaar en integer zijn. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

Aangezien de IT audit plaatsvindt na het verstrekken van de managementletter, zullen wij de bevindingen uit de IT audit in het accountantsverslag opnemen. Mochten er significante bevindingen uit de IT audit naar voren komen, zullen wij deze natuurlijk tijdig en voorafgaand aan het uitbrengen van het accountantsverslag met u communiceren.

2.4 Misbruik en oneigenlijk gebruik

Eén van de rechtmatigheidscriteria, die zijn verankerd in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), is het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Bij de rechtmatigheidscontrole van de jaarrekening dient de accountant hiervoor na te gaan of de gemeente over interne procedures beschikt die opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik van (belasting-) gelden, subsidies, uitkeringen of bijdragen, etc. zoveel mogelijk ondervangen of voorkomen.

Het is aan de gemeente Geertruidenberg om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. De gemeente beziet in eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig. Een mogelijk uitgangspunt hiervoor is het opstellen van een gemeentelijke nota c.q. beleid ten aanzien van M&O.

Het M&O-beleid moet voldoende actueel zijn en voldoende zijn afgestemd op de meest recente wetgeving en de praktijk. Het college dient een uitspraak te doen in hoeverre het M&O beleid ook feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern uitgevoerde controles en evaluaties.

Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd dan vermeldt het college dit in de paragraaf bedrijfsvoering bij de jaarrekening. Daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden, voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij hebben vernomen dat er binnen gemeente Geertruidenberg nog geen dergelijke M&O beleid aanwezig is.

2.5 Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het voorkomen van fraude en het borgen van de integriteit van het handelen van bestuur en medewerkers zijn belangrijke aandachtspunten binnen overheidsorganisaties. Bewustzijn en alertheid in alle gremia van de organisatie is en blijft daarbij een belangrijke pijler. Vastleggen van beleid, van uitgangspunten en gedragsregels zijn belangrijk, maar het gaat er ook om dat het thema blijft leven in de dagelijkse praktijk van medewerkers, management en bestuur.

De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

2. Interne beheersing

Gemeente Geertruidenberg beschikt over een dergelijke frauderisicoanalyse. In deze frauderisicoanalyse is aangegeven dat er een frauderesponse plan zal worden opgesteld. Met deze fraude responseplan laat de gemeente zien op wat voor wijze zij de geïdentificeerde frauderisico's willen beheersen. Ten tijde van onze interimcontrole was deze fraude responseplan nog niet opgesteld.

2.5.1 Fraude in de controleverklaring

Vanaf boekjaar 2022 zijn accountants verplicht om een aparte sectie in de controleverklaring op te nemen over fraude. De kern van de rapportageplicht bestaat eruit dat de accountant in de controleverklaring dient te beschrijven op welke wijze de accountant heeft ingespeeld op frauderisico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang. Verder worden accountants aangemoedigd, maar (nog) niet verplicht om een indicatie van de uitkomsten van de werkzaamheden aan de controleverklaring en/of de belangrijke waarnemingen toe te voegen.

2.5.2 Frauderisico's in onze controle

Tijdens onze controle zullen wij aandacht besteden aan het onderwerp fraude. Wij zullen hierbij onder andere de volgende werkzaamheden uitvoeren:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact (enkel voor de risicovolle processen vanuit het oogpunt van de accountantscontrole);
- Het belang van de frauderisicoanalyse onder de aandacht brengen van de organisatie;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en het hoger management aanleiding geven tot een verhoogd risico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;

- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie. Hierbij hebben wij ook aandacht voor de verschuiving van budgetten en kredieten;
- Controle van schattingen binnen de grondexploitaties en overige balansposten met een schattingselement;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces en binnen het Sociaal Domein;
- Controle van uitgaande betalingen;
- Controle van de zakelijkheid van grond- en vastgoedtransacties.

WHS *Registeraccountants*

Doelgericht samenwerken

3. Doorkijk naar de jaarrekening

3. Doorkijk naar de jaarrekening

3.1 Risico-inschatting en controleaanpak

Wij vinden het van belang dat u weet waar wij bij de gemeente Geertruidenberg de belangrijkste risico's zien die tot mogelijke afwijkingen dan wel onzekerheden in de jaarrekening van uw organisatie kunnen leiden. Bij onze inschatting van de risico's laten wij ons leiden door uw interne beheersing, maar ook door bijvoorbeeld fouten uit het verleden en belangrijke gebeurtenissen en voorschriften van onze beroepsorganisatie. Voor het jaar 2024 onderkennen wij (voor nu) de volgende belangrijkste risico's:

3.1.1 *Rechtmatigheid van de aanbestedingen*

Het risico ziet hierbij toe op dat het niet naleven van de aanbestedingsrichtlijnen niet juist of niet volledig is toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Bij het niet (volledig) naleven van (EU-)aangebestedingsregelgeving ontstaat er direct een onrechtmatigheid die meeweegt in het oordeel van het college in de rechtmatigheidsverantwoording.

Ten aanzien van dit risico zullen wij onder andere de volgende werkzaamheden verrichten:

- ✓ Beoordeling van de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersing van de gemeente Geertruidenberg met betrekking tot de inkoop en de aanbestedingstrajecten;
- ✓ Controle op de naleving van de aanbestedingswet met behulp van de door de gemeente opgestelde spendanalyse en zelfstandige deelwaarnemingen;
- ✓ Controle eventuele gevolgen rechtmatigheidsverantwoording en toelichting

3.1.2 *Management beïnvloeding*

Hoewel het risico van het doorbreken van interne beheersings-maatregelen door het college c.q. directie van entiteit tot entiteit zal verschillen, is het risico bij alle entiteiten aanwezig en ook significant (in overeenstemming met de internationale controlestandaard 240). Het risico van het doorbreken van interne beheersings-maatregelen door het college c.q. directie wordt beïnvloed door:

- schattingen zoals de waardering grondexploitaties en voorzieningen;
- handmatige journaalposten en/of het verrichten van ongebruikelijke boekingen; en
- verschuivingen tussen programma's om begrotingsonrechtmatigheid te maskeren.

Ten aanzien van dit risico zullen wij onder andere de volgende werkzaamheden verrichten:

- ✓ Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen;
- ✓ Journaalposten controleren onder andere door gebruik van data-analyse;
- ✓ Detailcontrole op niet-routinematige boekingen;
- ✓ Onvoorspelbaar item in de controleaanpak door het uitvoeren van niet-routinematige controlewerkzaamheden met een focus op fraude;
- ✓ Werkzaamheden op diverse schattingen waaronder de waardering van de grondexploitaties;
- ✓ Wij bespreken en beoordelen meldingen inzake integriteit en niet-naleving van wet- en regelgeving.

3. Doorkijk naar de jaarrekening

3.2 Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2024

Onderstaand hebben wij voor de (voor nu) belangrijkste aandachtspunten geformuleerd voor het opstellen van de jaarrekening 2024.

3.2.1 Waarborging van een juiste, volledige en tijdige aanlevering van de jaarrekening en onderliggende balansdossier

Gezien de beperkte doorlooptijd van het jaarrekeningtraject is het van belang dat er binnen de gemeente waarborgen worden getroffen om te komen tot een juiste, volledige en tijdige aanlevering van de jaarrekening en onderliggende balansdossier. Zeker nu gezien de financieel controller binnen afzienbare tijd de gemeente zal verlaten en welke in dit proces een belangrijke rol had. Op basis van onze ervaringen bij anderen gemeenten adviseren wij u hierbij onder andere het volgende:

- Aanstellen van een coördinator jaarrekening (inclusief SiSa) welke de tijdigheid en kwaliteit van de aangeleverde jaarrekeningstukken waarborgt. Belangrijk aspect hierbij is dat de kwaliteit van de stukken eerst intern beoordeeld wordt, voordat deze worden overhandigd aan de accountant;
- Aanstellen van een contactpersoon voor de accountant. Mogelijkerwijs zou dit tevens de coördinator jaarrekening kunnen betreffen;
- Zorg dragen dat voor de start van de jaarrekeningcontrole de verbijzonderde interne controle over het 2^e helft van 2024 geheel is afgerond inclusief de onderliggende controlememo's.

3.2.2 Adequate onderbouwing van de SiSa regelingen

Tijdens de jaarrekeningcontrole verwachten wij een adequate onderbouwing van de opgenomen baten en bestedingen rondom de verantwoorde SiSa-regelingen. Wij adviseren om de updates van de SiSa-verantwoordingsinformatie 2024 op de website van het Ministerie BZK nauwlettend in de gaten te houden.

Indien gewenst kunnen wij de controle op de SiSa-regelingen voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole controleren.

3.2.3 Actualisatie van de grondexploitaties

Ten aanzien van de grondexploitaties merken wij op dat er landelijk momenteel diverse onzekere factoren zijn die impact hebben op de ontwikkeling van grondexploitaties, denk hierbij onder andere aan de stijgende kosten. De onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingen betekent een zeer grote schattingsonzekerheid op de verwachte realisatie van uw complexen. Wij verzoeken u bij het actualiseren van de exploitatieopzetten om na te gaan in welke mate bovenstaande elementen impact hebben op uw specifieke situatie.

3.2.4 Actualisatie van uw onderhoudsvoorzieningen

Tijdens de jaarrekeningcontrole verwachten wij dat uw onderhoudsvoorzieningen zijn geactualiseerd als gevolg van stijgende bouwkosten en inflatie en een duidelijke koppeling wordt gemaakt met het onderliggend onderhoudsplan. Hierbij is het van belang om de verwachte kosten te actualiseren naar het prijspeil 2024. Tevens is het van belang om een juiste en volledige analyse op te stellen inzake eventueel doorgeschoven onderhoud.

3.2.5 Wet Normering Topinkomens

Organisaties in de semi- en publieke sector dienen te voldoen aan de Wet Normering Topinkomens. Voor 2024 is de grens voor interne topfunctionarissen gesteld op € 233.000. Van belang hierbij is dat hierbij de juiste bezoldigingscomponenten conform de Controleprotocol WNT 2024 meegenomen worden. Wij adviseren u dan ook hier na afloop van het boekjaar tijdig mee te starten. Indien gewenst kunnen wij de controle op de WNT-verantwoording voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole controleren.

3. Doorkijk naar de jaarrekening

3.2.6 Oordeelvorming rechtmatigheid van de aanbestedingen

Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te kunnen stellen stelt de gemeente ieder jaar een zogenoemde spendanalyse op. Wij verwachten dat deze spendanalyse (inclusief conclusievorming per dossier) gereed is voor aanvang van de accountantscontrole. Van belang is om in de spendanalyse minimaal de volgende dossiers te betrekken:

- Alle aanbestedingen met een cumulatieve last over de afgelopen 4 jaar hoger dan € 221.000 (en een last in 2024);
- Alle aanbestedingen met een jaarlast in 2024 hoger dan 25% van de aanbestedingsgrens, dus boven de € 55.250.

3.2.7 Toereikende onderbouwing rechtmatigheidsparagraaf

Vanaf boekjaar 2023 is het college verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Ten aanzien van deze verantwoording is het van belang dat er een toereikend onderbouwd oordeel beschikbaar dient te zijn inclusief het onderliggende interne controledossier. Dit dossier dient door de gemeente dusdanig aan ons als accountant gerapporteerd te worden, zodat wij dit als onafhankelijke derde zelfstandig moeten kunnen reviewen en beoordelen.

WHS *Registeraccountants*

Doelgericht samenwerken

Bijlage 1: Detailbevindingen

Bevindingen naar aanleiding van de interim-controle

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling. In de bijlagen worden deze bevindingen nader uitgeschreven inclusief advies ter verdere doorontwikkeling. Daarnaast geven wij in de bijlagen de noodzakelijke actie voor de jaarrekening 2024 weer.

Nr.	Proces	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit
1	Inkoopproces	Procesinrichting en documentatie rondom prestatielevering	2024	●
2	Aanbestedingsproces	Procesinrichting en documentatie rondom het aanbestedingsproces	2024	●
3	Verhuurproces	Volledigheid verhuuropbrengsten in onvoldoende mate zichtbaar vastgesteld	2024	●
4	Verhuurproces	Geen contractenregister rondom verhuur aanwezig	2024	●
5	Participatieproces	Achterstand in uitvoering van heronderzoeken	2024	●
6	Intern beleid	Actualisatie van uw interne verordeningen en uitvoeringsbesluiten behoeft aandacht	2024	●
7	Intern beleid	Gemeente Geertruidenberg heeft geen overkoepeld M&O-beleid en frauderesponseplan	2024	●

Bevinding 1: Inkoopproces

Procesinrichting en documentatie rondom prestatielevering blijft een aandachtspunt			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Hoog
<i>Bevinding en/of constatering</i> De prestatielevering dient ter onderbouwing dat de door de gemeente Geertruidenberg vastgelegde of toegelichte transacties en gebeurtenissen inderdaad hebben plaatsgevonden. Binnen de gemeente Geertruidenberg dient de aangewezen prestatieverklaarder (PAV-er), conform budgethoudersregeling, de factuur te controleren en vast te stellen dat de feitelijke prestatie is geleverd. Er zijn geen nadere 'spelregels' opgesteld omtrent de wijze waarop de prestatie vastgesteld kan worden en hoe de documentatie bewaard dient te worden. Door het ontbreken van spelregels en richtlijnen, waarbij de prestatielevering in het proces aan de voorkant gewaarborgd wordt, worden nu achteraf controles uitgevoerd. Hierbij vindt een formele toets plaats (heeft PAV-er de prestatie verklaard), echter geen materiele toets (heeft PAV-er terecht de prestatie verklaard). <i>Risico/gevolg</i> Het risico bestaat dat facturen betaalbaar worden gesteld zonder dat de prestatie (geheel) geleverd is c.q. dat achteraf niet vastgesteld kan worden dat ook daadwerkelijk op prestatielevering is gecontroleerd mochten onregelmatigheden zich voordoen.		<i>Advies</i> Ter versterking van de procesinrichting adviseren wij de prestatielevering en de documentatie hieromtrent in de lijn (vooraf preventief i.p.v. achteraf repressief) te borgen. Hiertoe spelregels op te stellen waarbij ingegaan wordt op basis waarvan de prestatielevering verklaard kan worden en hoe deze prestatieverklaring gedocumenteerd dient te worden. Aangezien de soorten inkopen en daarmee de wijze waarop de prestatie verklaard kan worden per afdeling varieert, adviseren wij om deze spelregels gezamenlijk met de afdelingen op te stellen. Dit creëert tevens draagvlak binnen de organisatie. Wij adviseren u om bij het te formuleren beleid rekening te houden met de vereisten van de BADO-notitie 'Vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen'. Tevens geven wij de overweging mee om naast de factuur ook de prestatieverklaring op te nemen in het financiële systeem. Hierdoor is achteraf aantoonbaar op basis waarvan de prestatie is verklaard en de factuur akkoord bevonden is (audit trail). <i>Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2024</i> Afronden van de interne controle op de inkoopfacturen waarin tevens de controle op de prestatielevering als onderdeel meegenomen dient te worden. Hierbij dient de prestatielevering aangetoond te worden op basis van brondocumentatie.	

Bevinding 2: Aanbestedingsproces

Procesinrichting en documentatie rondom aanbestedingsproces aandachtspunt			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Hoog
<i>Bevinding en/of constatering</i> Er zijn ten aanzien van het aanbestedingsproces onvoldoende sluitende interne beheersingsmaatregelen geïmplementeerd in de lijn waarmee vooraf preventief gewaarborgd wordt dat voor iedere inkoop een juiste aanbestedingsprocedure wordt doorlopen. Wij hebben de volgende constatering gedaan: • De verplichting om conform het gemeentelijk inkoopbeleid een inkoopformulier te hanteren voor meervoudig onderhandse aanbestedingen wordt niet altijd nageleefd; • Het contractenregister is nog niet volledig ingericht en derhalve ontbreekt centraal inzicht in de aanbestedingsverplichtingen; • Dossiervorming van de gevolgde aanbestedingsprocedure is op onderdelen onvolledig (ontbreken startformulier, gunningsdocumentatie, afwijzingsbrieven etc.); Om vast te stellen dat de aanbesteding van inkopen rechtmatig hebben plaatsgevonden, worden arbeidsintensieve controles achteraf constaterend uitgevoerd. Uit de controle over het 1^e half jaar 2024 blijken fouten en onduidelijkheden voor wat betreft de naleving van de EU aanbestedingsrichtlijnen. <i>Risico/gevolg</i> Het risico is aanwezig dat aanbestedingen plaatsvinden in strijd met de geldende interne c.q. Europese wet en regelgeving. Naast het feit dat dit onrechtmatig is kan dit leiden tot boetes en/of claims door benadeelden.		<i>Advies</i> Wij achten de inrichting van het aanbestedingsproces in de basis toereikend, echter constateren we dat in de praktijk niet conform de inrichting wordt gehandeld. Wij adviseren u naleving van richtlijnen tussentijds te monitoren/ te toetsen en opvolging te geven aan constatering. <i>Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2024</i> Afronden van de aanbestedingsanalyse (ook wel spendanalyse genoemd) tot en met 31-12-2024, inclusief afstemming van eventuele bevindingen, conclusievorming en rapportage.	

Bevinding 3: Verhuurproces

Volledigheid verhuuropbrengsten niet in voldoende mate zichtbaar vastgesteld			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Middel
<i>Bevinding en/of constatering</i> Verhuuropbrengsten binnen de gemeente Geertruidenberg bestaan met name uit verhuur van gemeentelijk vastgoed en verhuur van sportaccommodaties. Wij hebben in onvoldoende mate kunnen vaststellen dat de risico's ten aanzien van volledigheid (zijn alle verhuuropbrengsten als zodanig verantwoord) voldoende gemitigeerd worden. <i>Risico/gevolg</i> Het risico bestaat dat verhuuropbrengsten niet volledig zijn verantwoord.		<i>Advies</i> Wij adviseren u interne controlemaatregelen te nemen om de volledigheid van de verantwoorde verhuuropbrengsten te kunnen vaststellen. Startpunt hierbij is het in beeld brengen van de vastgoedportefeuille van de gemeente Geertruidenberg en wat de status van deze panden is (worden de panden op dit moment verhuurd). Dit zou immers de basis moeten zijn om vast te kunnen stellen of alle verhuurde objecten ook daadwerkelijk gefactureerd worden. <i>Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2024</i> • In beeld brengen van het gemeentelijk vastgoed en sportaccommodaties waarbij zichtbaar aangegeven wordt of en aan welke partij deze verhuurd wordt. • In kaart brengen van de daarbij behorende verhuurcontracten en een relatie leggen met de verantwoorde huurbaten in de financiële administratie; • Uitvoeren van een gedetailleerde cijferanalyse (periodiciteit / vergelijk met voorgaand jaar etc).	

Bevinding 4: Verhuurproces

Geen contractenregister rondom verhuur aanwezig			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Middel
<i>Bevinding en/of constatering</i> Ten aanzien van de verhuurcontracten bestaat er geen register waarin de looptijden, eindtijden en algemene bepalingen rondom de verhuurcontracten zijn opgenomen. <i>Risico/gevolg</i> Het risico bestaat hiermee dat contracten mogelijk onterecht dan wel onwenselijk verlengd worden. Daarnaast is er hierdoor geen totaal beeld van alle rechten en plichten jegens huurders.		<i>Advies</i> Wij adviseren u om een contractenregister voor de verhuurcontracten op te stellen waarin de belangrijkste bepalingen van de verhuurcontracten in worden opgenomen.	

Bevinding 5: Participatieproces

Achterstand in uitvoering van heronderzoeken			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Middel
<i>Bevinding en/of constatering</i> Als een inwoner een bijstandsuitkering krijgt, doet de gemeente regelmatig heronderzoek. Met een heronderzoek kan de gemeente beoordelen of de inwoner nog steeds recht heeft op de uitkering. Binnen de gemeente Geertruidenberg is in het "Heronderzoeksplan participatiewet gemeente Geertruidenberg 2027" vastgelegd dat bij iedere uitkeringsgerechtigde minimaal eens in de 36 maanden een dergelijke heronderzoek dient te worden uitgevoerd. Wij constateren dat er ten aanzien van deze heronderzoeken sprake is van een achterstand. Zo is bij diverse uitkeringsgerechtigden de periode tussen heronderzoeken langer dan 36 maanden. <i>Risico/gevolg</i> Het risico bestaat dat uitkeringen onterecht verstrekt worden.		<i>Advies</i> Wij adviseren u om de achterstand in de uitvoering van heronderzoeken zo snel mogelijk op te pakken. <i>Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2024</i> Op basis van de heronderzoeken vaststellen dat lopende uitkeringen terecht verstrekt worden.	

Bevinding 6: Interne verordeningen en uitvoeringsbesluiten

De actualisatie van uw interne verordeningen en uitvoeringsbesluiten behoeft aandacht			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Middel
<i>Bevinding en/of constatering</i> Wij constateren dat diverse verordeningen en uitvoeringsbesluiten binnen de gemeente Geertruidenberg niet meer actueel zijn. Zo dateert de controleverordening nog uit 2003 en is hiermee niet meer in lijn met de actuele situatie. Zo wordt er in uw controleverordening aangegeven dat de controle op de rechtmatigheid een onderdeel is van de accountant, terwijl dit met ingang van boekjaar 2023 onder de verantwoordelijkheid van het college valt. <i>Risico/gevolg</i> Het risico bestaat dat de huidige verordeningen en uitvoeringsbesluiten niet meer aansluiten bij de geldende regels en de voorgestane werkwijze.		<i>Advies</i> Wij adviseren u om de actualiteit van de individuele gemeentelijke verordeningen en uitvoeringsbesluiten tegen het licht te houden en waar nodig aan te passen zodat deze weer actueel zijn.	

Bevinding 7: M&O Beleid/ fraude responseplan

Gemeente Geertruidenberg heeft geen overkoepeld M&O-beleid en fraude responseplan			
Jaar van constatering	2024	Omvang risico	Middel
<i>Bevinding en/of constatering</i> Gemeente Geertruidenberg beschikt momenteel nog niet over een overkoepeld M&O-beleid en een fraude responseplan. Dergelijke documenten helpt de organisatie om factoren rondom misbruik/oneigenlijk gebruik en fraude te identificeren en te beheersen. <i>Risico/gevolg</i> Het risico bestaat dat er onvoldoende beheersingsmaatregelen zijn ingebed in de processen om misbruik/oneigenlijk gebruik en fraude tegen te gaan.		<i>Advies</i> Wij adviseren u om een M&O-beleid en de fraude responseplan op te stellen. <i>Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2024</i> Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd dan vermeldt het college dit in de paragraaf bedrijfsvoering. Daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden, voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.	